

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

V. Quatenus alij de obiecto attributo, & attributionis, eorumque relatione
philosophentur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

turalem attributorum ad subiectum, quod nullum est, planè adstruit. Sed huic obiectioni factum est satis in Dial. lib. 2. t. 2. ad finem.

C A P V T V.

Quatenus alij de obiecto attributo, & attributionis eorumque relatione philosophentur?

Prima sententia est aliquorum quorum tacitis nominibus meminit P. Rodericus disp. 2. log. sect. 5. subf. 1. ordinem attributorum ad subiectum, siue attributionis obiectum, esse intrinsecum in esse rei, eo quod omnia attributa scientiæ, velut essentia, proprietates, causæ, effectus, partes integrantes, subiectiua, aut essentialia, ad obiectum attributionis comparentur: cum autem vsuueniat, vt in scientia aliqua plura sint obiecta, quibus ex conditiones competunt, inde est vt prædicti auctores vnus scientiæ plura attributionis obiecta admittant: quapropter in Dialecticam quatuor obiecta attributionis congerunt, videlicet propositionem, argumentationem, modum sciendi, & actum intellectus latissime fufum, & prout triplicem operationem suam comprehendit: simili etiam modo Physicæ, & aliis facultatibus plura, vel præciora subiecta assignant.

Cæterum hæc philosophandi ratio P. Roderico supra displicet, & mihi etiam non probatur. Primo quoniam syllogismus fallax, si quod sentiunt, multi etiam eorum, quibuscum disceptamus, propriè syllogismus non est, obiectum Dialecticæ non esset, cum inesse rei modo explicato ad aliquod subiectum ex quatuor enumeratis non spectet. Consequens autem est absurdum iuxta omnes. Dices esse contrarium syllogismi, siue argumentationis vt sic, ac proinde ei attribui oportere penes doctrinam Aristotelis, qui contrariorum eandem esse disciplinam asseruit. Contra, quia eadem ratione quodcumque aliud obiectum argumentationis attributum dici posset, videlicet quoniam eius concreatura est, & ad ipsum inesse rei quodammodo spectat. Quod si propterea recurratur ad ordinem intentionalem, & inesse cogniti, quo opposita iuxta se posita magis elucescunt, qui quidem ordo inter rem, & quamuis eius concreaturam non interuenit, iam prædicta sententia solum ordinem inesse rei obiecti attributionis, & attributorum proprium statuens, non defenditur, sed deseritur.

Præterea 2. ea sententia mihi displicet: quoniam præter quatuor illa subiecta, quæ Dialecticæ assignat, alia plura possent assignari, terminus v. g. ad quem quidquid in Dialectica tractatur, in esse rei modo explicato refertur, vt attendenti clarebit. 3. quoniam Metaphysicæ tot essent obiecta attributionis, quot eius obiecta sunt, si vnus ens rationis excipias, videlicet ens, substantia, Angelus, Deus, & horum attributa, & effectus, ad quorum quodlibet reliqua in esse rei referunt, si paulo attentius expendantur. 4. Quia arithmeticæ obiecta attributionis, nõ rot quin plura essent, à Deo vt ipsa arithmetica subiecta sua in numerum reducere non posset. Sequela probatur: quia ab vnitatem deriuantur in finiti numeri, ac sine numero crescunt, & adscendunt, eorumque quilibet cæterorum ordinem, & habitudinè physicam ratione explicata terminat. Item 5. vnus esset obiectum attributionis omnium scientiarum, atque adeo omnes in vnã coalescerent, contra quam hi auctores, & reliqui cõmuniter sentiunt, Mirandulano hac in re dissentientes: sequela probatur, quia attributa omnium scientiarum ad Deum, vel ens in cõmuni inesse rei referuntur: omnia igitur vel Deum, vel ens, vel vtrumque sicut

R. P. Richardi Lyncei, Philosoph. Tom. III.

obiectum attributionis intuebuntur. Tandem superius probatum est, fieri congruè non posse, vt vna eademque scientia in plura obiecta attributionis, sub vno neutiquam contenta diffuset.

Secunda aliorum sententia priorem restringit, ac præter ordinem illum intrinsecum in esse rei postulat, vt eius terminus sit obiectum illud, quod in scientia magis vnum, atque in pauciora inferiora fufum, minusque prædicabile, & commune fuerit: quamobrem obiectum attributionis cuiusuis scientiæ vnũ, & non multiplex assignant, ac Dialecticæ non aliud, quam argumentationem in cõmuni esse statuunt, simili modo de aliis scientiis sentiunt. Displicet tamen: primo ob rationes factas: secundo quoniam obiectum attributionis arithmeticæ, & mathematicæ non tam esset quantitas continua, & discreta, quam vnitas, & punctum, contra quam ipsi, & reliqui cõmuniter existimant: sequela probatur: quia vnitas est obiectum magis vnum totius arithmeticæ, & punctum totius mathesis, aliunde vero reliqua obiecta vtriusque scientiæ in esse rei ad punctum & vnitatem referuntur: tanquam partes subiectiua, vt cum punctum in terminatiuum, & continuatiuum, & vnitas in priorem, & posteriorem dissecatur: tanquam effectus, vt cū numerus vnitatibus, & figura punctis veluti partibus, & causis intrinsecis constituuntur: tanquam principia metaphysica, vt cum punctum, & vnitas per genus, & differentiã definiuntur: ac demum tanquam proprietates, vt cum punctum penetrabile cum parte, & vnitas cum numero asseruntur. Partes etiam integrantes nõ intrinsecè, sed extrinsecè puncto, & vnitati possunt attribui: altera enim quodammodo cõpletur, & perficitur per alias vnitates, non quibus constituitur, sed quibuscum in eundem numerum coalescit: alterum etiã per alia puncta, & partes quantitatis continuæ. Quod si partes integrantes intrinsecas desideras, certè numerus dualis numerorum minimus, & linea dimensionum omnium magis in diuidua, vtriusque scientiæ subiecta erant appellanda.

Rursus 3. displicet ea sententia: quoniam non est quamobrem in eadem scientia totali plura obiecta æquè vna, ac relationem cæterorum obiectorum in esse rei terminantia reperiri nequeant, aut etiã modo non reperiantur: igitur in ea scientia nullum erit obiectum attributionis, cum nullum cæteris vnitatem præstet. Antecedens liquet: tum quia plura æqualis bonitatis, & veritatis in eandem scientiam conueniunt, aut certè possunt, præsertim si diuersæ animalium species, de quibus agit physica, & Angelorum species, de quibus differit metaphysica v. g. non obstat earum discrimine, possint esse æquales: ergo & obiecta æqualiter vna in eandem aliquando scientiã coalescent: tum etiã quia natura diuina, personalitas patris, personalitas filij, ac etiã Spiritus sancti quoad vnitatem, & reliquas perfectiones inuicè sunt æquales, ad eandemque Theologiam spectant: quæuis etiã diuersarum specierum ad Physicam, Metaphysicam, aliamque quamuis scientiam attinentium est æquè vna, vt potè quæ mediam quandam vnitatem inter genericã, & indiuidualem, hæc maiorem, at illa minore sibi vendicat. Quod autem obiectorum æqualium penes vnitatem, ad eandemque scientiã attinentium quoduis eius genij sit, vt reliqua ad illud inesse rei referantur, certò certius est, quando in quauis scientia nullum fermè obiectum est, ad quod reliqua ita non referantur. Tandem in eo peccat hæc sententia, quod rationes minus communes velut subiecta scientiis assignet, cum potius magis communes, simplices, & abstractæ assignari soleant, ac debeant, v. g. ens vt sic Metaphysicæ, corpus, vt sic Physicæ, quantitas vt sic

S 3 Mathema

mathematicæ, bonitas moralis vt sic Ethicæ: quocirca rectè dixit Gabriel quæst. 9. prologi. artic. i. littera E, sine de subiecto scientiarum; & communiter assignatur subiectum communius in illo ordine, & simplicius, id est minus connotatiuum; & secundum hoc possunt saluari, quæ communiter dicuntur de subiecto attributionis in scholis modernorum.

47 Tertia sententia, quam tuentur multi cum Durando quæst. 5. prolog. num. 9. Hurtado disp. 1. log. sect. 7. §. 41. & Arriaga disp. 2. sect. 5. sub. 1. n. 46. docet, ordinem attributorum ad subiectum esse intentionalem, & eum quo cognitio illorum ad cognitionem, & perfectam notitiam huius veluti ad finem refertur eamque instar causæ formalis extrinsecæ, ac directiuæ potest, ac solet inferre. Verum hæc sententia difficultate vacat: namque cognitio essentia v. g. rationalitatis discursuum experimento comparata in cognitionem proprietatis, nempe risibilitatis ducit, hunc in modum: omnis homo est rationalis, rationale autem omne est risibile, omnis igitur homo est risibilis. Similiter cognitio proprietatis humanæ, siue risibilitatis ipso ridendi effectu excitata, cognitionem essentia humanæ, siue rationalitatis parit, hoc pacto: omnis homo est risibilis, risibile autem omne est rationale, omnis igitur homo est rationalis: haud igitur magis cognitio essentia ad comparandum proprietatis notitiam suapte natura ordinatur quam e conuerso: quodcumque ergo scientia differit de essentia, & proprietate, differit autem quæuis semper, non erit potior ratio, quapropter vna, quam alia sit eius obiectum attributionis, si ordo ille cognitionum reciprocos, & alterutri naturaliter conueniens spectetur. Quod etiam argumentum confici potest in causa, & effectu, cum causa immediate, & per se cognita ducat in notitiam effectus, & effectus immediate ac per se cognitus ad notitiam causæ intellectum eleuet: quamobrem non magis causa, quam effectus communis scientia subiectum dici poterit si solus ordo intentionalis ipsarum cognitionum spectetur, atque ad arbitrium philosophorum non recurratur, vt supra sæpius arguebamus.

48 Quarta sententia à priori aliquantulum discrepat, & docet, relationem illam intentionalem, seu in esse cogniti attributorum ad subiectum non tam esse, quoad genus causæ formalis extrinsecæ, & quasi efficientis, quam quoad genus causæ formalis intrinsecæ; sicut obiectum attributionis scientia sit, cuius perfectissimam, & quasi comprehensiuam cognitionem reliquæ cognitiones non tam inferunt, vel efficiunt, quam velut partes natura sua, & independentes à philosophorum arbitrio constituunt: quare hæc opinio modum sciendi, vt est obiectiuæ idea vnus per se integræ scientia obiectum attributionis Dialecticæ statuit, & accommodatè ad eandem doctrinam aliarum facultatum subiecta definit. Haud tamen prioris sententia difficultatem emollit, sed potius auget: proinde impugnatur primo: quia cognitiones vnus scientia, siue actuales, siue habituales inter se nequiquam vniantur, sicut etiam actus, & habitus voluntatis physica, & vera vnione carent; ad quid enim vnio illa actuum, & habituum intellectus, aut voluntatis conferre potest? ergo instar causæ intrinsecæ perfectissimam cognitionem vnus obiecti reliquæ proprie non constituunt, quando causa formalis intrinsecæ veram vnionem postulat. Item secundo: non est quamobrem spectata latitudine cuiusvis scientia, totaque materia illius, cognitio vnus obiecti directiuæ, &

veluti efficienter pariat exactam cognitionem alterius, quam è diuerso, vt numero superiori probatum manet, & ab huius sententia authoribus non negatur: similiter ergo non est cur in scientia qualis illa cunque sit, cognitio vnus obiecti instar causæ formalis intrinsecæ pariat perfectissimam cognitionem alterius obiecti, quam è contrario, ac proinde non erit quapropter vnus potius quam aliud sit obiectum attributionis scientia, si solus ille mutuus ordo spectetur.

49 Rursus tertio: non est cur omnes cognitiones Dialecticæ constituant intrinsecè perfectissimam cognitionem modi sciendi, vt hi volunt, quam actus intellectus vt sic, aut demonstrationis, aut definitionis, tamen aliquam possint destinare parere, & constituere: ergo modus sciendi dignitatem subiecti, ac finis Dialecticæ præ cæteris non obtinebit. Pari ratione in dubium reuocari potest, quodcumque obiectum attributionis Physicæ, quodcumque Metaphysicæ, aut aliis scientiis assignarint. Ad hæc quarto: plus differit cognitio Dei à cognitione Angeli, quam cognitio Angeli à cognitione cæli, sicut etiam illa obiecta maiori inestimatione, quam hæc inuicem dissident: sed cognitio Dei, & cognitio Angeli, ex horum authorum principiis, cognitionem perfectissimam, & quæsitissimam alicuius obiecti attributionis intrinsecè constituunt, ea videlicet, ad quam tota Metaphysica ordinatur: pariter ergo cognitio Angeli, & cognitio cæli cognitionem perfectissimam, ac veluti comprehensiuam alicuius obiecti communis intrinsecè constituent: adeoque cælum, & Angelus idem obiectum attributionis respicient, ad eandemque scientiam pertinebunt, quod est omnino falsum: aut certe ordo ille intentionalis, in genere causæ formalis, intrinsecus, & essentialis, ac nequiquam arbitrius constituere nequit obiectum attributionis. Tandem cognitiones diuersarum scientiarum per modum causæ directiuæ, & veluti efficientis inuicem ordinantur, & mutuo se inferre, possunt, si non quoad indiuiduationem, at quoad speciem, & cum Metaphysica principiis Dialecticis, & Dialectica Metaphysicis vtitur: similiter ergo per modum causæ formalis intrinsecæ inuicem comparari, & ad vnus obiecti perfectissimam notitiam constituendam sponte sua coalescent: ea igitur relatio seorsim ab arbitrio philosophorum insufficientis erit ad vnitatem scientia, & obiecti attributionis; vel quæ diuersa scientia censentur diuersitatem exuent, & in vnam omnes iuxta Mirandulani placitum abibunt.

50 Quinta sententia præter ordinem illum intentionalem, & in esse scibilis, qualis qualis sit, exigit, vt quod est obiectum attributionis, sit præcipuum, & magis principale obiectum inter omnia, de quibus scientia disputat: Atque ex hoc principio cui perspicue fauent Gabriel quæst. 9. prologi. artic. 2. conclus. 3. litt. H. & P. Hurt. disp. 1. log. sect. 7. §. 19. colligunt aliqui huius sententia assertores, definitionem esse obiectum attributionis Dialecticæ: alij solam conclusionem: plures demonstrationem: omnes vero solum Deum obiectum attributionis Metaphysicæ statuunt, atque ex eodem principio cæterarum scientiarum obiecta designant. Atterum displicent primo propter rationes factas, quæ saltem id impugnant, in quo hæc sententia cum anterioribus conuenit. Mox, aut sermo est de maiori perfectione explicita, aut de implicita, vel explicita ex a quo? Si primū, non demonstratio vt sic, sed sola à priori, quæ perfectior est, nec conclusio, sed quæ euidens, & directa est; nec definitio in cōmuni, sed definitio conclusa, & irrefraga

irrefragabilis erunt obiectū attributionis Dialecticę. Sin autem secundum, non magis Deus, quam ens in communi, aut è conuerso erit obiectum attributionis Metaphysicę, cum Deus totam perfectionem entis quam latè funditur, formaliter, aut eminenter includat, & tam perfectus sit, ac ens in communi, & è cõtrario ens in cõmuni saltem implicitè, Dei perfectionem adæquet, propter id quod Deum ipsum, & reliqua entia implicite, ac virtualiter continet. Præterea tertio: Deus contrã omnes philosophos philosophiæ naturalis esset. subiectum, cum velut prima causa sit eius obiectū, ad quod reliqua in esse scibilis referuntur, & quod est reliquis infinite perfectius. Postremò in eandem scientiam duo obiecta æqualis perfectionis conuenire possunt, vt supra diximus; igitur in ea scientia nullum erit obiectum attributionis, quod tamen est falso falsius.

C A P V T V I.

Alia sententia relata, & impugnata.

51 **S**exta sententia est, subiectum proprium, & formale cuiusvis scientiæ, siue obiectum attributionis illius esse rationem formalem sub qua prædicatur quidquid in singulis, & omnibus totius scientiæ conclusionibus enuntiatur: ita cõmuniter Thomistæ cum Capreolo q. 4. prologi conclus. 48. conclus. 4. quibus etiam adhæret Richardus q. 6. prolo. in respons. ad 5. argum. his verbis, *subiectum scientiæ dicitur illud quod actu importat illam formalem rationem, sub qua considerantur omnia, quæ tractantur in scientia.* Cæterum hæc sententia confundens obiectum attributionis cum ratione formali sub qua iure merito nunc reiciit solet: quoniam eadem scientia plures rationes formales, sub quibus respicit, Dialecticæ, v. g. res vt definibiles vt diuisibiles, vt enuntiables, vt demonstrabiles, quæ & aliæ similes sunt diuersæ rationes formales non minus, quam visibile, audibile, odorabile, & quæ cætera diuersos sensus specificant: atqui eadem formaliter scientia diuersa subiecta sibi non vendicat. Quamuis autem Thomistæ huic argumento responderi soleant, vnicam esse simplicissimam rationem sub qua vnde tota scientia vna simplex qualitas euadit, cæterum quod hac in re hallucinantur, supra tractatu. 3. huius libri ostensum est, quando de vnitæ scientiæ habitualis sermo nobis erat. Rursus 2. impugnantur; quoniam Deus prout absolute Deus, est subiectum proprium, ac formale Theologiæ, vt B. Thom. 1. p. q. 1. art. 4. neque non Capreolus, & communiter aliis Thomistæ docent atqui non est ratio formalis, quam omnes conclusiones Theologicę attingunt, aut quod iuxta est: earum obiectum formale, sed præterea multa alia Dei opera nobis reuelata, prout reuelata.

52 **A**t obiciunt Thomistæ B. Thomam 1. p. q. 1. art. 7. *subiectum ita se habet ad scientiam, sicut obiectum ad potentiam, vel habitum, proprie autem assignatur obiectum alicuius potentie, vel habitus, illud sub cuius ratione omnia referuntur ad potentiam vel habitum, sicut homo, & lapis referuntur ad visum in quantum sunt colorata, vnde coloratum est proprie obiectum visus: hætenus ille.* Verum sanctus Doctor non penes omnia obiectum formale, siue rationis sub qua cum subiecto contendit, quasi sicut nullus actus potentie est, quin obiectum eiusmodi intrinsece, ac proxime non feratur, vt cernere est in visu respectu colorati, ita similiter nullus actus scientiæ sit, qui subiectū tanquã rationem formalem intrinsecè, ac proximè non consideret, hoc enim & sibi contrarium, & veritati non

consonum esse ex nuper dictis liquet. Duntaxat ergo id vult, sicuti potentia nihil perspicit nisi propter rationem formalem, ita etiam scientiam nihil considerat nisi propter subiectum veluti sine suum: Antamen talis sit relatio attributorum ad subiectum, qualis est obiectorum partialium, ad rationem formalem, obiectumque commune, eo loci non definit, sed in medio relinquit.

53 **S**eptima sententia est Bonauenturæ in prolog. q. 1. triplex esse subiectum, siue obiectum attributionis cuiusvis scientiæ totalis: primum, ad quod cætera omnia obiecta reducuntur, velut ad primū radicale, quod reliquorum omnium perfectionem eminenter ac principij, & radicis instar continet; secundum ad quod cætera reducuntur veluti ad totum integrale: Tertium ad quod tanquam ad totum vniuersale reuocantur: Qua propter primo modo litteram, siue elementum esse subiectum grammaticæ, punctum geometriæ, Deum Theologiæ: item secundo modo subiectum grammaticæ esse orationem congruam, & perfectam, geometriæ corpus trium dimensionum capax, Theologiæ Christum. Rursus 3. modo subiectum Grammaticæ esse vocem articulatam ordinabilem ad aliquid significandum, Geometriæ quantitatem continuam immobilem, Theologiæ res, & signa, siue Sacramenta, aut aliis verbis duplationem seu *subdistinctionem*: atque eodem pacto reliquarum facultatum subiecta designanda esse eandem sententiam præter alios nominales sequitur Gabriel q. 9. prologi art. 1. Inueniens, *Pater, quod scientia, quæ est aggregatiue vna, non est vnum subiectum, sed tota subiecta, quor conclusiones habentes diuersa subiecta, licet inter illa potest esse multiplex ordo, scilicet ordo prædicationis, siue communitatis, ordo perfectionis, ordo totalitatis: & frequenter primum inter illa assignatur subiectum scientiæ aggregatiue. Sed sicut scientia aggregatiua in veritate non est vna scientia, sic nec habet vnum subiectum simpliciter, sed multa, inter quæ vnum potest esse primum aliqua primitate.* Et paulo infra ibidem; *tot sunt subiecta scientiarum quot sunt conclusiones scientiæ, siue scientia conclusionum diuersa subiecta habentes: Verum inter subiecta scientiarum multiplex est ordo, vt patet, prædicationis, scilicet perfectionis, & c. & secundum hoc inter illa multa est vnum subiectum primum in illo ordine, & hoc potest dici subiectum attributionis totalis scientiæ.* Postea art. seq. conclus. 3. totidem subiecta, & eadem quæ Bonauentura Theologiæ assignat Deum scilicet, Christum, res & signa.

54 **H**æc quamuis veri quandam similitudinem habeat, vera tamen haud sunt. Quod enim eiusdem scientiæ plura sint subiecta, siue attributionis obiecta, eiusdem, in quam, non materialiter, sed etiam formaliter, late manet impugnatum. Deinde iuxta hanc sententiam eiusdem scientiæ eodè quidem modo plura nequeunt esse subiecta, solūque diuersimode possunt esse plura. At quod eodem etiam modo debeant esse plura, si standum sit eius opinionis principiis absque negotio probatur: nam que in metaphysica Deus est principium radicale, ad quod cætera eius obiecta reducuntur, & ens in communi eandem rationem principij radicalis obtinet: sicut enim Deus est radix physica omnium, quæ in metaphysica tractantur eorumque perfectionem continet, ita ens est radix metaphysica illorum, eiusque ratione nostra prius est totaque eorum perfectione cohibet: eius ergo facultatis duplex erit subiectū radicale, Deus videlicet, & ens. Simile argumentum confici potest in Theologia, cuius radicale subiectum quidni sit Deus absolute sumptus, pater itidem, filius etiam, neque non spiritus sanctus, quando eorum quiuus instar principij perfectionem